

MONITORING IZVJEŠTAJ: RAD PET SKUPŠTINSKIH ODBORA

(1. oktobar 2022 – 1. oktobar 2023)

NASLOV PUBLIKACIJE:

Monitoring izvještaj: Rad pet skupštinskih odbora
(1. oktobar 2022 – 1. oktobar 2023)

IZDAVAČ:

Institut alternativa

Bulevar Knjaza Danila, Master kvart, ulaz 13, 8/30, 81000 Podgorica
+382 (0) 20 268 686
info@institut-alternativa.org

UREDNIK:

Stevo Muk

AUTORKA:

Bojana Pravilović

DIZAJN, PRELOM I LEKTURA:

Artbuk d. o. o.

Podgorica, maj 2024. godine

Monitoring izvještaj je izrađen u okviru projekta „Odgovornost umjesto izgovora: Skupština građanima“, koji Institut alternativa sprovodi uz podršku Nacionalne zadužbine za demokratiju (National Endowment for Democracy). Izvještaj je isključiva odgovornost autorke i ne odražava stavove Nacionalne zadužbine za demokratiju.

Uvod

Posmatrani period rada Skupštine obilježile su brojne političke krize koje su uticale i na aktivnosti skupštinskih radnih tijela. Nakon što je Vladi Dritana Abazovića izlagasano nepovjerenje, tadašnji predsjednik Crne Gore, Milo Đukanović, odbio je da predloži Miodraga Lekića za novog mandatara uz obrazloženje da u zakonskom roku nisu dostavljeni potpisi podrške tom zahtjevu. Poslanici i poslanice su tada predložili izmjene Zakona o predsjedniku, koje predviđaju da ako predsjednik ne izvrši dužnosti povodom postupka utvrđivanja mandatara u skladu sa Zakonom, radi zaštite javnog interesa mandatarom će se smatrati kandidat koji ima jasnu podršku većine od ukupnog broja poslanika u Skupštini. Tadašnja parlamentarna većina je usvojila ove izmjene u decembru 2023. godine. Uprkos usvojenim izmjenama, Miodrag Lekić nije uspio da formira Vladu Crne Gore, pa je predsjednik države, Milo Đukanović, 16. marta 2023. godine, donio Ukaz kojim raspušta 27. saziv Skupštine Crne Gore i raspisao prijevremene parlamentarne izbore za 11. jun.

Uprkos raspuštanju Skupštine i Vladi kojoj je izglasano nepovjerenje, nastavljeno je sa praksom rasprave o zakonskim prijedlozima koji ne ispunjavaju osnovne kriterijume javnosti. U periodu od raspuštanja Skupštine do formiranja novog, 28. saziva, u skupštinsku proceduru je predato čak 27 zakonskih prijedloga, od čega je za njih 18 predlagач bila Vlada, dok su njih 9 podnijeli poslanici i poslanice. Među zakonskim prijedlozima, poslanici i poslanice su usvojili i izmjene Zakona o lokalnoj samoupravi, na koje je Institut alternativa i ranije ukazivao da degradiraju sistem zapošljavanja na lokalnom nivou, ali i prekrajaju nadležnosti lokalnih izbornih komisija. Ipak, ove izmjene Zakona nisu stupile na snagu jer je predsjednik države odbio da potpiše i ovaj i druga zakonska rješenja izglasana u periodu od raspuštanja 27. saziva Skupštine Crne Gore.

Nakon održanih parlamentarnih izbora, 11. juna 2023. godine, Prva (konstitutivna) sjednica održana je 27. jula 2023. godine gdje je usvojen Izvještaj Državne izborne komisije o prijevremenim parlamentarnim izborima, nakon čega je sjednica prekinuta i nastavljena 30. oktobra kada je izabrano rukovodstvo Skupštine Crne Gore, a zatim i 44. Vlada Crne Gore na čelu sa Milojkom Spajićem.

Nakon usvajanja spornih izmjena Zakona o predsjedniku u decembru 2022. godine, Ustavni sud Crne Gore je u junu 2023. godine jednoglasno ukinuo sporne članove ovog Zakona koji se odnose i na predlaganje mandatara za sastav Vlade Crne Gore.

U ovoj analizi donosimo presjek rada pet skupštinskih odbora (Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, Odbor za bezbjednost i odbranu, Odbor za ljudska prava i slobode, Odbor za antikorupciju i Odbor za ekonomiju, finansije i budžet) u periodu od oktobra 2022. do oktobra 2023. godine. Dinamičan period koji se odrazio na rad Skupštine Crne Gore, odrazio se i na njena radna tijela, pa su odbori uglavnom radili bez usvojenih planova rada što otežava procjenu realizacije njihovih aktivnosti. Brojni problemi koji su uočeni i u ranijim periodima rada odbora, nastavili su se i u ovom, kao što je održavanje saslušanja koje ne prate odgovarajući izvještaji sa zaključcima i preporukama, neusvajanje izvještaja o radu institucija bez preporuka za njihovo unapređenje i usvajanje zakonskih izmjena i dopuna bez rasprave. S obzirom na nedostatak većih kvalitativnih koraka u poboljšanju rada skupštinskih odbora, sve ranije preporuke Instituta alternativa iz ranijih izvještaja o radu odbora ostaju na snazi.¹

¹ Milena Muk i Bojana Pravilović, „Koliko se skupštinski odbori miješaju u svoj posao? Analiza rada pet odbora (1. oktobar 2021. – 1. oktobar 2022.)”, oktobar 2022. godine, dostupno na:
<https://media.institut-alternativa.org/2022/12/Koliko-se-skupstinski-odbor-i-miješaju-u-svoj-posao.pdf>

Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu

Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu je i u periodu od oktobra 2022. do oktobra 2023. godine bio najaktivniji odbor po pitanju broja sjednica, sa čak 27 održanih sjednica. Ipak, ovaj Odbor do oktobra 2023. godine nije donio Plan rada za tekuću godinu.

Odbor je u posmatranom periodu održao **3 kontrolna i 3 konsultativna saslušanja**. U novembru 2022. godine, Odbor je održao kontrolno saslušanje na temu „Nehumano i šikanozno zadržavanje mitropolita crnogorsko-primorskog Amfilohija Radovića u prostorijama Centra bezbjednosti Podgorica, 22. juna 2020. godine“ povodom kojeg je usvojen i izvještaj sa 7 ocjena i stavova i 5 zaključaka. U Izvještaju je konstatovan značaj koji je ovo kontrolno saslušanje imalo za prikupljanje podataka i informisanje javnosti, kao i značaj usmjeravajuće preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda prema Upravi policije koja mora biti dužna da reaguje reaktivno i proaktivno kada su u pitanju ovakvi slučajevi.²

Održano je i kontrolno saslušanje na temu: „Primjena sporazuma državnih tužilaštava Crne Gore i Republike Hrvatske o saradnji i gonjenju počinilaca krivičnih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida sa posebnim akcentom na istragu slučaja „Lora 3“, nakon kojeg je **usvojen izvještaj sa 6 ocjena i stavova i 4 zaključka**. Odbor je ovim povodom formirao i dodatni Pododbor³ za analizu postupanja državnih organa u slučajevima ratnih zločina koji se sastoji od po jednog predstavnika svih poslaničkih klubova, sa zadatkom da najkasnije do aprila 2023. godine pripremi Izvještaj o preduzetim aktivnostima i svim dostupnim informacijama, a koje mogu doprinijeti u rješavanju i rasvjetljavanju spornih pitanja. Prema Odluci o obrazovanju Pododbora, izvještaj je potrebno dostaviti Odboru na usvajanje i dalju realizaciju. Putem zahtjeva za sloboden pristup informacijama, tražili smo Izvještaj o preduzetim aktivnostima, kao i Zaključke Odbora povodom dostavljenog Izvještaja, u skladu sa članom 5 i 6 Odluke o obrazovanju Pododbora za analizu postupaka u slučajevima ratnih zločina. Skupština Crne Gore nas je obavijestila⁴ da ne posjeduje tražene informacije, odnosno da Pododbor nije radio planiranom dinamikom, iz objektivnih razloga, te Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu nije podnio predmetni izvještaj, kako se navodi u obrazloženju Rješenja.

2 Izvještaj sa kontrolnog saslušanja sa Prijedlogom zaključaka na temu: „Nehumano i šikanozno zadržavanje mitropolita crnogorsko-primorskog Amfilohija Radovića u prostorijama Centra bezbjednosti Podgorica, 22. juna 2020. godine“, dostupno na:

<https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/sjednice-radnih-tijela/3253/8615-00-63-3-.pdf>

3 Odluka o obrazovanju Pododbora za analizu postupanja državnih organa u slučajevima ratnih zločina, dostupno na:

<https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/sjednice-radnih-tijela/3313/8967-00-63-3.pdf>

4 Rješenje broj: 00-41/24-11/3 od 22. marta 2024. godine

Nakon višečasovnog kontrolnog saslušanja na temu: „Postupanje pravosudnih organa u slučaju ukidanja zabrane ulaska u Crnu Goru Veljku Belivuku i Marku Miljkoviću”, Odbor je usvojio Izvještaj sa 5 ocjena i stavova i 4 zaključka. U svojim zaključcima, Odbor je dao i određene preporuke koje se odnose na bolju međuinstitucionalnu saradnju, kako u prikupljanju i razmjeni informacija, tako i u pružanju potrebne podrške institucijama koje imaju ključnu ulogu, i potpuna primjena instituta bezbjednosnih smetnji za dalji rad od strane Uprave policije koje postoje ako lice održava veze sa članovima organizovanih kriminalnih grupa, teroristima i licima koja neovlašćeno prikupljaju podatke ili se sumnja da pripadaju takvim grupama ili ako je lice registrovano kao korisnik opojnih droga.⁵

Konsultativna saslušanja su održana povodom kandidata za izbor vrhovnog državnog tužioca, kandidata za izbor člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika i povodom razmatranja Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovine stečene kriminalnom djelatnošću. Nakon sprovedenog saslušanja, Odbor se nije izjasnio o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću kako bi omogućio članovima Odbora i ostalih poslanika Skupštine detaljno upoznavanje u cilju unapređenja teksta. Dodatno, ovaj Odbor je formirao i Radnu grupu za unapređenje Prijedloga zakona. Na kraju, Vlada je, kao predlagач, povukla ovaj zakon iz skupštinske procedure.⁶

Dodatno, iako su inicijative za održavanjem određenih saslušanja usvojene, one do oktobra nisu sprovedene. Tako je kontrolno saslušanje na temu „Reforma javne uprave“ koje je bilo predviđeno za 63. sjednicu Odbora odgođeno i u 27. sazivu Skupštine Crne Gore nije održano. Odbor je započeo i sjednicu gdje je trebalo da se održi kontrolno saslušanje vršioca dužnosti vrhovnog državnog tužioca i glavnog specijalnog tužioca povodom razmatranja Posebnog izvještaja o radu u oblasti borbe protiv visoke korupcije i organizovanog kriminala, dostavljenog na osnovu člana 147 stav 5 Zakona o državnom tužilaštvu. Ipak, ova sjednica je započeta i konstatovano je da su oboje dostavili periodične izvještaje o radu, ali da će se sjednica nastaviti jer se termin preklapa sa terminom sjednice Skupštine. Ova sjednica nije nastavljena i kontrolno saslušanje nije održano. Na 81. sjednici, Odbor je raspravljaо i o inicijativi Dragana Bojovića, kao člana Odbora za antikorupciju, o tome da se organizuje zajednička sjednica za saslušanje rukovodioca Jedinice za antikorupciju koja postoji u okviru Uprave policije gdje će se voditi rasprava o mučenjima koja se dešavaju sa uhapšenim ljudima. Ipak, o ovoj inicijativi Odbor nije glasao i saslušanje nije održano.

5 Izvještaj sa kontrolnog saslušanja sa Prijedlogom zaključaka na temu: „Postupanje pravosudnih organa u slučaju ukidanja zabrane ulaska u Crnu Goru Veljku Belivuku i Marku Miljkoviću“, dostupno na: <https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/sjednice-radnih-tijela/3422/9102-00-63-3-.pdf>

6 Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, dostupno na: <https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/app.php/akt/3020>

Sjednica na kojoj je Odbor trebalo da raspravlja o Prijedlogu zakona o izmjeni i dopuni Zakona o državnom tužilaštvu bila je zakazana za 03. februar 2023. godine i ta sjednica je odgođena i nova sjednica nije zakazana, sa ovom tačkom dnevnog reda. Sjednica nije ponovo održana, jer je Vlada Crne Gore povukla Prijedlog zakona kojim je trebalo da produži mandat vršiocu dužnosti Vrhovnog državnog tužilaštva do izbora Vrhovnog državnog tužioca. Dodatno, prijedlozi zakona koji stižu u skupštinsku proceduru se često pravovremeno ne raspravljaju, pa je tako Prijedlog zakona o zabrani fašističkih, neofašističkih i vojnih nacionalističkih organizacija i njihovih simbola bio predmet rasprave tek na sjednici koja je održana u novembru 2022. godine, odnosno nakon više od dvije godine kada je ovaj zakon predat u skupštinsku proceduru. O ovom zakonu su poslanici i poslanice raspravljali bez mišljenja Vlade Crne Gore koje nije dostavljeno ni poslije dvije godine, iako je predviđena zakonska obaveza da se to učini 15 dana od dana dostavljanja zakona u skupštinsku proceduru.

Da se važni zakoni često usvajaju bez prethodno sprovedenih kvalitetnih rasprava, pokazuje i **Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu**. Ovaj Odbor je na samo jednoj sjednici koja je trajala malo više od 18 minuta usvojio čak 4 izmjene i dopune zakonskih prijedloga bez rasprave – Zakona o državnim i drugim praznicima, Zakona o registrima prebivališta i boravišta, Zakona o unutrašnjim poslovima i Zakona o lokalnoj samoupravi, dok je na 57. sjednici 5 izmjena i dopuna zakonskih prijedloga usvojeno za svega 37 minuta, od kojih su 4 bila bez bilo kakvog vida rasprave.

Odbor za bezbjednost i odbranu

U periodu između oktobra 2022. i oktobra 2023. godine, Odbor za bezbjednost i odbranu je održao 7 sjednica. Pored Poslovnika, rad ovog Odbora regulisan je Zakonom o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane i otvorena je mogućnost da sjednice mogu biti otvorene i zatvorene za javnost, pa su tako svega dvije sjednice bile djelimično zatvorene za javnost. Jedna od sjednica djelimično zatvorena za javnost bila je 39. sjednica prilikom razmatranja Izvještaja Vijeća za nacionalnu bezbjednost o pitanjima iz djelokruga rada za period 13. jun-13. decembar 2022. godine. Članovi Odbora nisu prihvatili ovaj Izvještaj, ali nisu ni predložili zaključke koji bi unaprijedili rad ovog Vijeća uz obrazloženje da je rasprava vođena na osnovu podataka koji su označeni stepenom tajnosti.⁷

⁷ Izvještaj o razmatranju Izvještaja Vijeća za nacionalnu bezbjednost o pitanjima iz djelokruga svog rada za period 13. jun – 13. decembar 2022. godine, dostupno na:
<https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/sjednice-radnih-tijela/3387/9076-.pdf>

Prema Zakonu o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane, Odbor za bezbjednost i odbranu je dužan i da do kraja kalendarske godine donosi godišnji plan parlamentarnog nadzora za narednu godinu. Ipak, Plan parlamentarnog nadzora za 2023. godinu⁸ je ovaj Odbor donio tek u aprilu 2023. godine i to bez rasprave koja bi pratila usvajanje ovako važnog dokumenta za rad Odbora.

Plan parlamentarnog nadzora usvojen mimo roka predviđenog Zakonom, donio je i nisku stopu realizacije istog. Tako je ovaj Odbor zanemario važan kontrolni mehanizam koji mu stoji na raspolaganju, a to je razmatranje godišnjih izvještaja za 2022. godinu, poput izvještaja o radu Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore, Ministarstva unutrašnjih poslova, Agencije za nacionalnu bezbjednost, a rok za razmatranje ovih izvještaja prema Planu bio je u periodu između aprila i maja.

Dodatno, ovaj Odbor je nastavio da ignoriše i zakonsku mogućnost razmatranja polugodišnjih izvještaja direktora policije o rezultatima u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Obavezu sačinjavanja ovog posebnog izvještaja i dostavljanja Skupštini, direktor Uprave policije ima od 2018. godine stupanjem na snagu izmijenjenog Zakona o unutrašnjim poslovima, a takva odredba predviđena je i članom 16 ovog Zakona iz jula 2021. godine. Prema tom članu, direktori imaju obavezu da dva puta godišnje – najkasnije 1. juna i 1. decembra, šalju poslanicima izvještaje. Institut alternativa je i ranije ukazivao na ovu pasivnost u kontrolnoj funkciji Odbora, budući da je ovaj Odbor samo jednom razmatrao ovaj izvještaj, odmah nakon što je uvedena obaveza polugodišnjeg izvještavanja 2018. godine. Ovaj kontrolni mehanizam ima dodatnu jačinu kada uzmemu u obzir da je ovaj izvještaj označen stepenom tajnosti, javnosti nije poznato kako taj izvještaj izgleda i koje informacije sadrži, već su članovi Odbora ti koji moraju to da provjere i utvrde da li su rezultati u prethodnom periodu bili zadovoljavajući ili ne.⁹

U posmatranom periodu, Odbor je održao **2 kontrolna i 2 konsultativna saslušanja**. Jedno kontrolno saslušanje predsjednika Vlade Dritana Abazovića, ministra unutrašnjih poslova Filipa Adžića, ministra vanjskih poslova Ranka Krivokapića, direktora Uprave policije Zorana Brđanina, v.d. direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost Sava Kentere, v.d. vrhovnog državnog tužioca Maje Jovanović i glavnog specijalnog tužioca Vladimira Novovića je održano na temu aktuelnih dešavanja u bezbjednosnom sektoru sa posebnim osvrtom na pitanje o eventualnom švercu cigareta i oblasti međunarodne diplomacije, dok je drugo kontrolno saslušanje tadašnjeg predsjednika Vlade Dritana Abazovića, ministra unutrašnjih poslova Filipa Adžića, glavnog specijalnog tužioca Vladimira Novovića, načelnika Specijalnog

8 Plan parlamentarnog nadzora za 2023. godinu, Odbor za bezbjednost i odbranu, dostupno na: <https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/sjednice-radnih-tijela/3387/9035-00-63-4-23-.pdf>

9 Poslaniči ne mare za izvještaj o kriminalu, Institut alternativa, septembar 2022. godine, dostupno na: <https://institut-alternativa.org/poslaniči-ne-mare-za-izvjestaj-o-kriminalu/>

policajskog odjeljenja Predraga Šukovića, doskorašnjeg direktora Uprave policije Zorana Brđanina, v.d. direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost Borisa Milića i koordinatora Biroa za operativnu koordinaciju organa obavještajno bezbjednosnog sektora Marka Kovača povodom dešavanja u bezbjednosnom sektoru. Ipak, Odbor je nastavio raniju praksu usvajanja izvještaja koji nisu praćeni odgovarajućim zaključcima, uz obrazloženje da se radi o podacima koji su označeni stepenom tajnosti i informacija predočenih s tim u vezi i da je predmetni postupak pred nadležnim državnim organom u toku.

Iako je zakonski obavezno da Vlada dostavi mišljenje na prijedlog zakona u roku od petnaest dana, to mišljenje često nije u propisanom roku ili nije uopšte dato, pa je tako i slučaj sa Prijedlogom zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti i spašavanju koji je i na sjednici Odbora, ali i na plenumu usvojen bez dostavljenog mišljenja Vlade.¹⁰ Pored uvodnog obrazloženja predstavnika predлагаča koji je objasnio da su izmjene ovog zakona u cilju poboljšanja uslova za odlazak u penziju, odnosno raniji odlazak u penziju službenika Službe zaštite i spašavanja, kao i uvećane penzije za 30%, ovaj prijedlog zakona je usvojen bez bilo kakvog vida rasprave na sjednici Odbora.

Kada je u pitanju razmatranje predloga kandidata za imenovanje na rukovodeće pozicije u oblasti bezbjednosti i odbrane, Odbor je razmotrio imenovanje vojno-diplomatskog predstavnika Crne Gore, brigadnog generala Milutina Đurovića. Ipak, ovaj Odbor nije razmotrio imenovanja vojno-diplomatskih predstavnika, pukovnika Željka Radulovića i poručnice Nevene Nikolić uslijed nedostatka kvoruma za 41. sjednicu Odbora, kao ni imenovanje direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, Borisa Milića, iako je Vlada dostavila ovaj predlog Odboru na mišljenje.

Odbor za antikorupciju

U izvještajnom periodu, Odbor za antikorupciju je bio najpasivniji odbor u pogledu održanih sjednica, svega 5. Bojkot opozicije koji je obilježio rad Skupštine Crne Gore u ovom periodu, uticao je i na rad ovog Odbora, pogotovo imajući u vidu činjenicu da funkciju predsjednika Odbora obavlja predstavnik iz parlamentarne opozicije. Zbog bojkota opozicije, sjednice je u ovom periodu vodio zamjenik predsjednice Odbora, poslanik Dragan Bojović, dok su sjednice u ovom periodu bile zakazane od strane predsjednice Skupštine saglasno članu 63 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

¹⁰ Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o zaštiti i spašavanju, dostupno na:
<https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/app.php/akt/3025>

Nakon što Odbor nije usvojio Izvještaj Agencije za sprječavanje korupcije treću godinu zaredom (2019, 2020. i 2021. godine), na 8. sjednici Odbora je ustanovljeno da je potrebno pripremiti izmjene i dopune Zakona o sprječavanju korupcije. Skupština je ovim povodom formirala Radnu grupu koju su pored poslanika, činili i predstavnici Ministarstva pravde, kao i predstavnici civilnog sektora u cilju da se pripremi nacrt izmjena Zakona. Predstavnici Agencije za sprječavanje korupcije su odbili da učestvuju u radu ove Radne grupe, ali su dostavili komentare na izmjene Zakona. Radna grupa za izradu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju korupcije je održala 13 sjednica, zaključno sa aprilom 2023. godine. Na 10. sjednici Odbora, održanoj 26. aprila 2023. godine, članovi i članice Odbora su usvojili Nacrt zakona. Izmjene i dopune Zakona o sprječavanju korupcije nisu predate u skupštinsku proceduru do kraja rada 27. saziva Skupštine Crne Gore. Na posljednjoj, 11. sjednici, Odbor je razmatrao i Izvještaj o radu Agencije za sprječavanje korupcije za 2022. godinu, koji je takođe ocijenjen negativno. Dodatno, predstavnici Agencije se nisu ni pojavili na ovoj sjednici prilikom razmatranja Izvještaja.

Ovaj Odbor je razmatrao i usvojio Prijedlog odluke o izmjeni Odluke o otvaranju parlamentarne istrage i obrazovanju Anketnog odbora za prikupljanje informacija i činjenica o postupanju nadležnih državnih organa i drugih subjekata u vezi sa projektom vjetroelektrane Možura. Administrativni odbor je u februaru 2023. godine razmatrao ovu Odluku.¹¹ Ipak, anketni odbor nije bilo moguće formirati, jer Odbor nije mogao da utvrdi ko je parlamentarna većina, a ko parlamentarna opozicija, a Zakon o parlamentarnoj istrazi predviđa da predsjednik anketnog odbora mora biti iz reda parlamentarne opozicije, a zamjenik predsjednika iz reda parlamentarne većine.

Dodatno, Odbor za antikorupciju je još u oktobru 2021. godine donio dvije odluke o kontrolnom saslušanju predstavnika Agencije za sprječavanje korupcije povodom presuda Upravnog suda za funkcionere bivšeg režima, dok se druga odnosila na održavanje konsultativnog saslušanja po pitanju odnosa Agencije i tužilaštva u realizaciji Evropske agende u poglavljima 23 i 24. Više puta u toku rada Odbora u 27. sazivu je istaknuto da je loša komunikacija sa Agencijom i da nije bilo moguće zakazati saslušanja, iako je više puta slata urgencija ka Agenciji za dostavljanje informacija na osnovu kojih bi se ista održala. Do oktobra 2023. godine, ova saslušanja i dalje nisu održana.

¹¹ Zapisnik sa 42. sjednice Administrativnog odbora Skupštine Crne Gore 27. saziva, dostupno na: <https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/sjednice-radnih-tijela/3334/8944-.pdf>

Odbor za ljudska prava i slobode

U periodu između oktobra 2022. i oktobra 2023. godine, Odbor za ljudska prava i slobode je održao 8 sjednica, ali je i ovaj Odbor, do oktobra 2023. godine, radio bez usvojenog Plana rada za tu godinu.

U izvještajnom periodu, ovo skupštinsko radno tijelo je usvojilo 96 preporuka i zaključaka na osnovu razmatranih izvještaja i održanih tematskih sjednica koje su uglavnom precizno formulisane i omogućavaju jasno adresiranje odgovornosti. S obzirom da ovaj Odbor ima najveći broj zaključaka i preporuka, uputili smo zahtjev za slobodan pristup informacijama u kojem smo tražili „Izvještaje o realizaciji usvojenih zaključaka Odbora za ljudska prava i slobode u periodu od 1. oktobra 2022. do 1. oktobra 2023. godine, u skladu sa članom 77 Poslovnika Skupštine Crne Gore“, ali je u obrazloženju odgovora koji smo dobili od Odbora navedeno da kasnije usvajanje Plana aktivnosti za 2023. godinu (nakon oktobra 2023. godine) je prouzrokovano određenim zastojem u radu Skupštine i njenih radnih tijela i da sve aktivnosti koje ne uspije realizovati do kraja godine, Odbor će nastojati da realizuje u prvom kvartalu 2024. godine, prije usvajanja Plana aktivnosti za narednu godinu.¹²

Iako je bio predviđeno Planom aktivnosti za 2022. godinu, kontrolno saslušanje ministra ljudskih i manjinskih prava na temu „Realizacije Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2017-2021. i Preporuka sadržanih u Analizi usklađenosti zakonodavstva u Crnoj Gori sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, sa posebnim akcentom na praćenje realizacije Zaključka Crne Gore donesenog povodom usvajanja Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom“, ovo saslušanje je održano tek u aprilu 2023. godine i tim povodom je usvojen Izvještaj sa 18 zaključaka u kojima su konstatovani određeni problemi na kojima je potrebno raditi, kao što je nedostatak institucionalnih mehanizama, kao što je Savjet za prava lica sa invaliditetom koji je posljednju sjednicu održao 2018. godine i ukidanje Direktorata za zaštitu i jednakost lica sa invaliditetom, brojni zakoni koji nisu usklađeni sa Konvencijom Ujedinjenih nacija o pravima lica sa invaliditetom, kao i problemi koji se odnose na nivo pristupačnosti objekata u javnoj upotrebi.¹³

12 Rješenje broj 00-63-8/23 od 20. decembra 2023. godine

13 Izvještaj sa kontrolnog saslušanja ministra ljudskih i manjinskih prava Fatmira Gjeke na temu: Realizacija Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2017-2021. i Preporuka sadržanih u Analizi usklađenosti zakonodavstva u Crnoj Gori sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i Konvencijom UN o pravima lica sa invaliditetom, sa posebnim akcentom na praćenje realizacije Zaključka Skupštine donesenog povodom usvajanja Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom objavljenog u „Službenom listu Crne Gore“, broj 35/15, dostupno na:

<https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/sjednice-radnih-tijela/3356/9129-00-63-8-23-.pdf>

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet

U izvještajnom periodu, ovaj Odbor je održao 23 sjednice i dva sastanka, odnosno tematske sjednice. Odbor dva puta nije uspio da održi 38. sjednicu zbog nedostatka kворума, gdje je trebalo da raspravlja o nacrtu budžeta DRI i Agencije za sprječavanje korupcije za 2023. godinu, kao ni 39. i 40. sjednicu na temu „Ekonomsko stanje, izazovi i perspektive“ i „Energetika – stanje, izazovi i perspektive“, pa su umjesto toga organizovani sastanci, odnosno tematske sjednice. Sastanci u ovom formatu nisu uređeni Poslovnikom Skupštine Crne Gore, ali su održani sa ciljem prikupljanja informacija, samo što tada potpredsjednik nije bio prisutan, a predsjednik Odbora još uvijek nije bio izglasан, pa nisu mogle da budu održane sjednice Odbora.

Uprkos obavezi, do oktobra 2023. godine, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet nije donio plan rada za tekuću godinu. Samim tim, nemoguće je cijeniti stepen realizacije aktivnosti Odbora za 2023. godinu.

Tokom jedne od sjednica Odbora, član Odbora Dejan Đurović podsjetio je na inicijativu koja je usvojena još u julu 2022. godine za konsultativno saslušanje na temu: „Uticaj dopuna Pravilnika o posebnim mjerama carinskog nadzora i carinskom postupku za robu koja se koristi za snabdijevanje prevoznih sredstava u međunarodnom saobraćaju, na nautički turizam, pomorsku privredu i turističku sezonu“ koju je Odbor i ranije podržao, ali saslušanje, do oktobra 2023. godine, nije održano. Članovi Odbora su jednoglasno usvojili inicijative poslanika Branka Radulovića za održavanje dvije tematske sjednice na temu „Stanje u sektoru industrije i potreba za reindustrializacijom sa posebnim osvrtom na proizvodnju i preradu čelika i aluminijuma“ i „Održiv moderan saobraćaj“, inicijativu poslanika Dejana Đurovića i Adnana Strikovića za organizovanje kontrolnog saslušanja Milutina Đukanovića i Nikole Rovčanina, predsjednika Odbora direktora i izvršnog direktora Elektropivrede Crne Gore a.d. Nikšić Rajka Radoševića i Vladimira Čađenovića, predsjednika Odbora direktora i izvršnog direktora d.o.o. „Crnogorski elektrodistributivni sistem“, Podgorica (CEDIS); i Dušana Janjuševića i Milana Lekića, predsjednika Odbora direktora i izvršnog direktora „Rudnik uglja“ a.d. Pljevlja (RUP), na temu: „Stanje u energetskom sektoru Crne Gore, sa osvrtom na poslovanje ključnih energetskih kompanija u Crnoj Gori“.

Na jednoj od sjednica, otvoren je i slučaj zaposlenih u Telekomu Crne Gore koji štrajkuju i poslanik Dejan Đurović je tim povodom uputio urgenciju Osnovnom državnom tužilaštvu i pozvao Inspekciju rada da odradi svoj posao. Poslanik Radulović je istakao da treba da se održi tematska sjednica vezano za ovaj slučaj i uz potvrdu tadašnjeg ministra finansija, Aleksandra Damjanovića, predloženo je da se održi sastanak gdje će da budu i članovi Odbora za zdravstvo, rad i socijalno

staranje i Komisija za praćenje i kontrolu postupka privatizacija, ali do ove sjednice nije došlo.

Odbor je održao i **3 konsultativna saslušanja**. Održano je konsultativno saslušanje prijavljenih kandidata na Javni poziv za imenovanje jednog člana Senata Državne revizorske institucije, konsultativno saslušanje na inicijativu Dejana Đurovića na temu „Rad, izazovi i perspektive društva za proizvodnju, promet roba i usluga „Montenegro Bonus“ – Cetinje d.o.o, kao i konsultativno saslušanje na temu „Primjena Zakona o konverziji kredita u švajcarskim francima CHF u eure EUR“. Ova konsultativna saslušanja nisu praćena određenim izvještajima koji sadrže ocjene i stavove za teme za koje su održana saslušanja.

U izvještajnom periodu, Odbor je razmotrio 44 zakonskih izmjena i dopuna, kao i 48 amandmana. Ipak, praksa usvajanja zakonskih prijedloga u odborima bez odgovarajućih rasprava, nastavlja se i u Odboru za ekonomiju finansije i budžet, pa je tako ovaj Odbor tokom 47. sjednice, za svega 38 minuta raspravio 10 tačaka dnevnog reda, među kojima je bilo i 9 zakonskih prijedloga od kojih je većina usvojena bez rasprave.

Jedan od važnih kontrolnih mehanizama koji stoji na raspolaganju poslanicima i poslanicama Skupštine Crne Gore jeste i razmatranje izvještaja o radu institucija. Odbor nije usvojio brojne izvještaje o radu, kao što su Izvještaj o radu Agencije za zaštitu konkurenциje za 2020. i 2021. godinu, Izvještaj o radu Agencije za elektronske komunikacije za 2021. godinu, Godišnji izvještaji o radu Centralne banke za 2019, 2020. i 2021. godinu. Ipak, neusvajanje ovih izvještaja nije praćeno i odgovarajućim preporukama koje bi unaprijedile rad ovih tijela čiji izvještaji nisu usvojeni.

Preporuke

— 01 —

U izvještajnom periodu nije bilo krupnih kvalitativnih iskoraka u radu posmatra- nih odbora, pa sve preporuke i prijedlozi Instituta alternativa ostaju relevantni, a sumirani su na sljedećem linku:

[https://media.institut-alternativa.org/2022/12/Koliko-se-skupstinski-odbor-i- miješaju-u-svoj-posao.pdf;](https://media.institut-alternativa.org/2022/12/Koliko-se-skupstinski-odbor-i-miješaju-u-svoj-posao.pdf;)

02 —

Potrebno je da svi skupštinski odbori pravovremeno planiraju svoje aktivnosti u skladu sa zakonskim obavezama i usvajaju planove rada za tekuću godinu;

— 03 —

Potrebno je unaprijediti kontrolne mehanizme tako da parlamentarna saslušanja budu praćenja odgovarajućim usvajanjem zaključaka i preporuka koje bi dovele do unapređenja rada institucija i stanja u tim oblastima i objavljinjanjem izvještaja o realizaciji zaključaka;

04 —

U cilju proaktivnog reagovanja na probleme u društvu, potrebno je u što kraćem vremenskom roku od usvajanja inicijativa za parlamentarna saslušanja, ista i održati;

— 05 —

Unaprijediti zakonodavnu ulogu odbora kroz sproveđenje odgovarajućih rasprava praćenih dostavljenim mišljenjem Vlade na prijedloge zakona prije usvajanja istih u odborima;

06 —

Potrebno je, u skladu sa Zakonom o parlamentarnoj istrazi, formirati anketne odbore i započeti parlamentarne istrage.

ANEKS 1. PREGLED RADA PET ODBORA: BROJ ODRŽANIH SJEDNICA U PERIODU OKTOBAR 2022 – OKTOBAR 2023. GODINE

	Odbor za politički sistem, pravosude i upravu	Odbor za ekonomiju, finansije i budžet	Odbor za ljudska prava i slobode	Odbor za bezbjednost i odbranu	Odbor za antikorupciju
Oktobar 2022.	1	3	1	3	0
Novembar 2022.	6	2	0	0	2
Decembar 2022.	9	8	2	2	1
Januar 2023.	2	0	0	0	0
Februar 2023.	4	4	1	0	0
Mart 2023.	1	3	0	0	0
April 2023.	3	3	1	2	1
Maj 2023.	1	1	3	0	1
Ukupno	27	24	8	7	5

ANAKS 2. REALIZACIJA PLANA PARLAMENTARNOG NADZORA ODBORA ZA BEZBJEDNOST I ODBRANU ZA 2023. GODINU

Aktivnost	Rok/Period	Realizacija
Praćenje aktivnosti organa i institucija u oblasti bezbjednosti i odbrane u Crnoj Gori, u cilju uvida u ostvarivanje utvrđene politike u ovim oblastima i iznošenje zahtjeva za dostavu informacija o aktivnostima i preduzetim mjerama po bilo kojem pitanju iz djelokruga njihovog rada	Kontinuirano	REALIZOVANO
Vršenje nadzora nad poštovanjem političke, ideološke i interesne neutralnosti u radu organa i institucija iz člana 3 stav 1 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane	Kontinuirano	DJELIMIČNO REALIZOVANO Održana su dva kontrolna saslušanja povodom dešavanja u bezbjednosnom sektoru, ali bez zaključaka.
Razmatranje godišnjih izvještaja za 2022. godinu	April/maj 2023. godine	
Iзвјештај о раду Министарства одbrane и Војске Црне Горе за 2022. годину	April/maj 2023. godine	NIJE REALIZOVANO
Iзвјештај о раду Министарства унутрашњих послова за 2022. годину	April/maj 2023. godine	NIJE REALIZOVANO
Iзвјештај о раду Агенције за националну безbjednost у 2022. godini	April/maj 2023. godine	NIJE REALIZOVANO
Iзвјештај о stanju zaštite i spašavanja u 2022. godini	April/maj 2023. godine	NIJE REALIZOVANO
Iзвјештај о stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima u Crnoj Gori za 2022. godinu	April/maj 2023. godine	NIJE REALIZOVANO
Iзвјештај о rezultatima u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije	Jun/decembar 2023. godine	NIJE REALIZOVANO
Razmatranje izvještaja o upotrebi pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešću pripadnika civilne zaštite, policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu	Kontinuirano	NIJE REALIZOVANO
Razmatranje informacije o izvršenju budžeta za 2022. godinu u dijelu sredstava namijenjenih za rad organa i institucija iz člana 3 stav 1 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane	IV kvartal	NIJE REALIZOVANO (do oktobra 2023. godine)

Aktivnost	Rok/Period	Realizacija
Razmatranje Izvještaja Državne revizorske institucije za 2022. godinu u dijelu sredstava namijenjenih za rad organa i institucija iz člana 3 stav 1 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane	IV kvartal	NIJE REALIZOVANO (do oktobra 2023. godine)
Razmatranje Predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu u svojstvu zainteresovanog radnog tijela	IV kvartal	NIJE REALIZOVANO (do oktobra 2023. godine)
Razmatranje izvještaja o primjeni mjera tajnog nadzora od strane organa i institucija iz člana 3 stav 1 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane, kojima se privremeno ograničavaju Ustavom zagarantovana prava i slobode	Kontinuirano	NIJE REALIZOVANO
Organizovanje i sprovođenje konsultativnog i kontrolnog saslušanja i iniciranje parlamentarne istage	Kontinuirano	REALIZOVANO Održana 2 kontrolna i 2 konsultativna saslušanja.
Održavanje sjednice Odbora na zahtjev jedne trećine članova Odbora, sa jednom temom dnevnog reda	Jednom u toku redovnog zasjedanja Skupštine	NIJE REALIZOVANO
Razmatranje predloga kandidata za imenovanje na rukovodeće dužnosti u oblasti bezbjednosti i odbrane, za koje je posebnim zakonom propisano da o njima Skupština daje mišljenje	Po prispjeću predloga	DJELIMIČNO REALIZOVANO Odbor je razmotrio imenovanje vojno-diplomatskog predstavnika Crne Gore, brigadnog generala Milutina Đurovića, prije stupanja na funkciju i vojno-diplomatskog predstavnika Crne Gore, potpukovnika Veljka Mališića. Uslijed nedostatka kvoruma, nije održana 41. sjednica gdje je trebalo da bude razmotreno imenovanja vojno-diplomatskih predstavnika, pukovnika Željka Radulovića i poručnice Nevene Nikolić. Odbor nije razmotrio ni imenovanje direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost.
Regionalna saradnja i međunarodne aktivnosti	Kontinuirano	REALIZOVANO Posjeta Senatu u Francuskoj – 02. i 03. novembar 2022. godine. Održan sastanak sa delegacijom NATO odbrambenog koledža iz Rima.

Izvori

- Izvještaj o razmatranju Izvještaja Vijeća za nacionalnu bezbjednost o pitanjima iz djelokruga svog rada za period 13. jun – 13. decembar 2022. godine, dostupno na:
<https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/sjednice-radnih-tijela/3387/9076-.pdf>
- Izvještaj sa kontrolnog saslušanja ministra ljudskih i manjinskih prava Fatmira Gjeke na temu: Realizacija Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2017-2021. i Preporuka sadržanih u Analizi usklađenosti zakonodavstva u Crnoj Gori sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i Konvencijom UN o pravima lica sa invaliditetom, sa posebnim akcentom na praćenje realizacije Zaključka Skupštine donesenog povodom usvajanja Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom objavljenog u „Službenom listu Crne Gore“, broj 35/15, dostupno na:
<https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/sjednice-radnih-tijela/3356/9129-00-63-8-23-.pdf>
- Izvještaj sa kontrolnog saslušanja sa Prijedlogom zaključaka na temu: „Nehumano i šikanozno zadržavanje mitropolita crnogorsko-primorskog Amfilohija Radovića u prostorijama Centra bezbjednosti Podgorica, 22. juna 2020. godine“, dostupno na:
<https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/sjednice-radnih-tijela/3253/8615-00-63-3-.pdf>
- Izvještaj sa kontrolnog saslušanja sa Prijedlogom zaključaka na temu „Postupanje pravosudnih organa u slučaju ukidanja zabrane ulaska u Crnu Goru Veljku Belivuku i Marku Miljkoviću“, dostupno na:
<https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/sjednice-radnih-tijela/3313/8967-00-63-3.pdf>
- Milena Muk i Bojana Pravilović, „Koliko se skupštinski odbori miješaju u svoj posao? Analiza rada pet odbora (1. oktobar 2021. – 1. oktobar 2022.), oktobar 2022. godine, dostupno na:
<https://media.institut-alternativa.org/2022/12/Koliko-se-skupstinski-odbori-i-miješaju-u-svoj-posao.pdf>

- Odluka o obrazovanju Podobora za analizu postupanja državnih organa u slučajevima ratnih zločina, dostupno na:
<https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/sjednice-radnih-tijela/3313/8967-00-63-3.pdf>
- Plan parlamentarnog nadzora za 2023. godinu, Odbor za bezbjednost i odbranu, dostupno na:
<https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/sjednice-radnih-tijela/3387/9035-00-63-4-23-.pdf>
- Poslanici ne mare za izvještaj o kriminalu, Institut alternativa, septembar 2022. godine, dostupno na:
<https://institut-alternativa.org/poslanici-ne-mare-za-izvjestaj-o-kriminalu/>
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću:
<https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/app.php/akt/3020>
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o zaštiti i spašavanju, dostupno na: <https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/app.php/akt/3025>
- Rješenje Skupštine Crne Gore po zahtjevu za slobodan pristup informacijama broj: 00-41/24-11/3 od 22. marta 2024. godine
- Rješenje Skupštine Crne Gore povodom zahtjeva za slobodan pristup informacijama broj 00-63-8/23 od 20. decembra 2023. godine
- Zapisnik sa 42. sjednice Administrativnog odbora Skupštine Crne Gore 27. saziva, dostupno na:
<https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/sjednice-radnih-tijela/3334/8944-.pdf>

VEB

Snimci sjednica Odbora za ljudska prava i slobode (Jutjub kanal Skupštine):

- 30. sjednica: <https://tinyurl.com/7946x7xx>
- 31. sjednica: <https://tinyurl.com/yuurcdvj>
- 32. sjednica: <https://tinyurl.com/yenxe829>
- 33. sjednica: <https://tinyurl.com/yuwz2zm6>
- 34. sjednica: <https://tinyurl.com/5b2v6aa>
- 35. sjednica: <https://tinyurl.com/2p9a4c6d>
- 36. sjednica: <https://tinyurl.com/y9wauw92>
- 37. sjednica: <https://tinyurl.com/hzzbzxay>

Snimci sjednica Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu (Jutjub kanal Skupštine):

- 57. sjednica: <https://tinyurl.com/4fs3662c>
- 58. sjednica: <https://tinyurl.com/4ywn78dp>
- 59. sjednica: <https://tinyurl.com/axajc6sp>
- 60. sjednica: <https://tinyurl.com/ye239fd8>
- 61. sjednica: <https://tinyurl.com/ms78vy4r>
- 62. sjednica: <https://tinyurl.com/3btwtz3u>
- Nastavak 62. sjednice: <https://tinyurl.com/4xezmez7>
- Drugi nastavak 62. sjednice: <https://tinyurl.com/6zub3r22>
- 64. sjednica: <https://tinyurl.com/3v58npwk>
- 65. sjednica: <https://tinyurl.com/mwtudrz5>
- 66. sjednica: <https://tinyurl.com/5aa63vnn>
- Nastavak 66. sjednice: <https://tinyurl.com/y2hwdzse>
- 67. sjednica: <https://tinyurl.com/27thv5vn>
- 68. sjednica: <https://tinyurl.com/2jj2w7jy>
- 69. sjednica: <https://tinyurl.com/5ykfjnn5>
- Nastavak 69. sjednice: <https://tinyurl.com/2weccrrj>
- 70. sjednica: <https://tinyurl.com/mr2mk33m>
- 71. sjednica: <https://tinyurl.com/murxthvh>
- 72. sjednica: <https://tinyurl.com/yzwanc78>
- 73. sjednica: <https://tinyurl.com/4yappjp3>
- 74. sjednica: <https://tinyurl.com/3xn6tba>
- 75. sjednica: <https://tinyurl.com/2nk3uebu>
- 77. sjednica: <https://tinyurl.com/mrx5jnu>
- 78. sjednica: <https://tinyurl.com/ycyxwvff>
- 79. sjednica: <https://tinyurl.com/3kjcnxnp>

- 80. sjednica: <https://tinyurl.com/3zye29ch>
- Prvi nastavak 80. sjednice: <https://tinyurl.com/5xf4c9du>
- Drugi nastavak 80. sjednice: <https://tinyurl.com/ua9kjc7j>
- 81. sjednica: <https://tinyurl.com/ypm5mfca>
- 82. sjednica: <https://tinyurl.com/6ds3nfym>
- 83. sjednica: <https://tinyurl.com/mazmsf8h>
- 84. sjednica: <https://tinyurl.com/537h8k4k>
- 85. sjednica: <https://tinyurl.com/5cvzx2y8>

Snimci sjednica Odbora za ekonomiju, finansije i budžet (Jutjub kanal Skupštine):

- 35. sjednica: <https://tinyurl.com/84jtypdm>
- 36. sjednica: <https://tinyurl.com/2hn5mr34>
- Nastavak 36. sjednice: <https://tinyurl.com/3fmsswh4u>
- 37. sjednica: <https://tinyurl.com/bdhth32w>
- 38. sjednica: <https://tinyurl.com/32cpk2vt>
- 41. sjednica: <https://tinyurl.com/yc6vzp5h>
- Nastavak 41. sjednice: <https://tinyurl.com/4awvwr8r>
- Drugi nastavak 41. sjednice: <https://tinyurl.com/yjkcdrmx>
- 42. sjednica: <https://tinyurl.com/bddfb6yk>
- 43. sjednica: <https://tinyurl.com/y75mup3h>
- 44. sjednica: <https://tinyurl.com/2ts5kj6p>
- 45. sjednica: <https://tinyurl.com/2tzbhny9>
- Nastavak 45. sjednice: <https://tinyurl.com/pb86b96j>
- 46. sjednica: <https://tinyurl.com/mtt8jef9>
- Nastavak 46. sjednice: <https://tinyurl.com/4xynyceb>
- 47. sjednica: <https://tinyurl.com/s55ysrpx>
- 48. sjednica: <https://tinyurl.com/34dxt8c8>
- 49. sjednica: <https://tinyurl.com/2h59brj9>
- 50. sjednica: <https://tinyurl.com/3cezdwrn>
- 51. sjednica: <https://tinyurl.com/5n8s55nu>
- Nastavak 51. sjednice: <https://tinyurl.com/dm6fb4jz>
- 52. sjednica: <https://tinyurl.com/474ddw53>
- Nastavak 52. sjednice: <https://tinyurl.com/ypesn8bd>
- 53. sjednica: <https://tinyurl.com/y38r6857>
- 54. sjednica: <https://tinyurl.com/hp97jz4w>
- 56. sjednica: <https://tinyurl.com/2s4h392r>
- 57. sjednica: <https://tinyurl.com/5n7j4fss>
- 58. sjednica: <https://tinyurl.com/bd4dth4k>
- 59. sjednica: <https://tinyurl.com/yepf3zz3>
- Sastanak Odbora: <https://tinyurl.com/fkesccrz>
- Sastanak Odbora: <https://tinyurl.com/4cbr8u55>

Snimci sjednica Odbora za bezbjednost i odbranu (Jutjub kanal Skupštine):

- 34. sjednica: <https://tinyurl.com/yesnekrw>
- 35. sjednica: <https://tinyurl.com/bdeyytme>
- Nastavak 35. sjednice: <https://tinyurl.com/22erxr45>
- Drugi nastavak 35. sjednice: <https://tinyurl.com/tnbea8ht>
- 36. sjednica: <https://tinyurl.com/4fr8m6sf>
- 37. sjednica: <https://tinyurl.com/mra5tb5f>
- 38. sjednica: <https://tinyurl.com/yvpw9xhh>
- 39. sjednica: <https://tinyurl.com/y9ryyypy>
- 40. sjednica: <https://tinyurl.com/ymcpc77y>
- Prvi nastavak 40. sjednice: <https://tinyurl.com/4x6r5u25>
- Drugi nastavak 40. sjednice: <https://tinyurl.com/nhabzy4y>
- Snimci sa sjednica Odbora za antikorupciju (Jutjub kanal Skupštine):
 - 7. sjednica: <https://tinyurl.com/bdhnjhhsy>
 - 8. sjednica: <https://tinyurl.com/4jtkte5x>
 - 9. sjednica: <https://tinyurl.com/yvd34fua>
 - 10. sjednica: <https://tinyurl.com/bdzcez5m>
 - 11. sjednica: <https://tinyurl.com/mr27cypu>

O Institutu alternativa

Institut alternativa osnovan je 2007. godine u Podgorici sa misijom snaženja demokratskih procesa i dobrog upravljanja u Crnoj Gori, kroz istraživanje i analizu opcija javne politike, kao i monitoring rada javne uprave.

Djelujemo kao istraživački centar (think tank) i bavimo se dobrim upravljanjem, transparentnošću i odgovornošću kroz tri glavna programa: I) reforma javne uprave; II) odgovorne javne finansije; III) vladavina prava.

Više o našem radu saznajte na www.institut-alternativa.org